

Vas Népe - 2010.07.21. szerda – letöltve, ma már interneten nem érhető el

http://www.vasnepe.hu/fooldal-nap_temaja/20100416_reszket_a_kockas_liliom_

Leboronáltak több száz tő védett kockás liliomot

Letaroltak becslésre 400-450 tő kockás liliomot az Ikervár-Sótony közötti területen a Hamar fivérek bejelentése szerint. Családjukkal kirándulni voltak ott, és fotókat is készítettek a különlegesen szép, ritka, védett növényekről.

2010. április. 16. péntek | Szerző: Merklin Tímea

A szombathelyi *Hamar Balázs*, aki jelenleg Rómában él, húsvétra jött haza, itt találkozott a Kecskeméten élő testvérével, *Hamar Sándorral*, és családosul mentek kirándulni Ikervár környékére, mert tudták, hogy milyen természeti ritkaság lelőhelye.

- Ismertem a helyet, mert ott volt az első élményem a kockás liliomról jó pár éve - mondja Hamar Sándor, aki orvos és természetvédő, egy civil szervezetben dolgozik önkéntesként. - Nagyszombaton jártunk arra. Dél körül értünk oda - a Sótony felé vezető úton, a híd és a benőtt terület után az első nyílt terület balra -, rengeteg kockás liliomot találtunk.

Lehetett vagy 400-450 tő. Sok fotót készítettem, majd továbbálltunk. Elhatároztuk, hogy alkonyatkor visszatérünk, hogy a naplementében is fotózzuk a kockás liliomokat, de mire visszaértünk, már "megfogasozták" a területet. Ez úgy néz ki, mintha átgerelyézték volna, gépi munka, felületi kezelés, a hagymákat nem érintette, de a virágok mind odalettek. Nekem gyanús: talán szándékosan eltüntették őket? Úgy tudom, régebben volt kitéve tábla Ikerváron, hogy itt nyílik a kockás liliom, ne szedjék le. Öt évvel ezelőtt találkoztam ott egy fiatal párral, akik csokorba szedték, de nem tudták, hogy védett. Tízezer forint az értéke egy kockás liliomnak. Svédországban szép példái vannak a "helyi védettségnek" : a helyi közösségek védik a ritka virágokat, vigyáznak rájuk, büszkén mutatják meg a látogatóknak.

Szabó Béla polgármestert kérdeztük, mit tesz az ikervári önkormányzat a kockás liliomért, amiből idegenforgalmi hasznót is húzhatna a település.

Vas megyében két lelőhelye van a kockás liliomnak: Ikervár és Sótorny között, valamint Csákánydoroszlótól északra Fotó: Kiss Teodóra

- Nem lopják többet, mint régen. Évek óta nem gyűjtik csokorba, a köztudatban megvan, hogy védett növény. Az ikerváriak büszkék a kockás liliomra. Régen sokkal több szórványlelőhely volt, mint ma. Ezek magánterületek, művelés alatt vannak. Nem tudjuk tiltani. Ez az élet - mondja Szabó Béla polgármester a telefonba, megbeszéljük, hogy a területet bérlő gazdával együtt fogadnak minket, kivisznek a kérdéses területre.

- Milyen fajta védeltséget élvez a kockás liliom? - kérdeztük *Havas Mártát*, az Őrségi Nemzeti Park munkatársát, a terület hatóságilag hozzájuk tartozik.

- Natura 2000-es területnek van jelölve, ami európai védeltséget jelent. A boronálás kell a rétműveléshez, de az időzítés fontos. Nem pont virágzáskor kell boronálni, hanem előtte vagy utána két-három héttel, mert a magról való szaporodás lehetőségét biztosítani kell.

- A Natura 2000 minősítés európai védeltséget jelent, különleges természet megőrzési terület, törvényi védeltséget is jelent. Nem feltétlenül egyezik a magyar állam által védett területekkel, a Natura 2000 sokkal tágabb kategória, több minden benne van - magyarázza *dr. Vig Károly* természettudós, akitől megtudjuk azt is: az Ikervár és Sótorny közötti rész az egyik klasszikus lelőhelye a kockás liliomnak, Vas megyében még a Strém patak völgyében lehet találni, Csákánydoroszlótól északra, Taródfa, Kemestaródfa környékén.

**Ikervár térségében becslések szerint 400-450 fő kockás liliomot taroltak le
Fotó: Kiss Teodóra**

Az 1996-ban megjelent "Magyarországi települések védett természeti értékei" című szakkönyv leírja, hogy a 80-as években a termelősövetkezet a terület nagyobb részét felszántotta, annak ellenére, hogy a védetté nyilvánítás szükségességét szakértői vélemény indokolta. A helyi közösség gyakorlati védelmét is élvezhetné, de a Natura 2000 európai hálózat egész biztosan védi, elvileg.

- Ha valaki megvett egy rétet, azt rétként kell művelni. Rétművelésről szántóföldművelésre nem lehet áttérni - magyarázza *Dankovics Róbert*, a Savaria Múzeum munkatársa. - Ha valakinek kaszálója van, abba nem vethet kukoricát, és nem is gyomirtózzhatja a területet. Azokat a gazdákat, akik Natura 2000 besorolást kaptak, értesítették, tán még földhivatali bejegyzésük is van a telekpapíron. Nem mondhatják, hogy nem tudnak róla.

- Kimentünk a kérdéses területre, a helyi védettségű területet és a mellette lévő is megnéztük. Pusztítás nyomait nem találtuk, csak vaddisznótúrásokat - mondja *dr. Markovics Róbert*, a Nemzeti Park Igazgatóság osztályvezetője.

Magunk is gumicsizmát húzunk, a polgármester és a földbérlő kíséretében a helyszínre, a Háromholdak dűlőbe megyünk, amit a térképen 0421-es számon azonosítottak be az elmondás alapján a helyiek. Az ártéren a nagy eső után most megint áll a víz, cuppog lábunk alatt a rét.

A helyiek (balról Bejczy Gyula) a vaddisznótúrást mutatják: ez teszi tönkre a földet, a rétet, a kockás liliom legfőbb ellensége Fotó: Kiss Teodóra

- Nem boronáltam, hanem "simítóztam" nagyszombaton. A boronát a hátára fektetve húztam végig a réten, a vaddisznótúrások elegyengetésére. Elfeküdtek a virágok, de aztán felállnak. Nézzék meg! Sok már elvirágozott, de még csoportot is látni. Szándékosan én nem tettem kárt - mondja *Bejczy Gyula*, aki négy hold földet bérel, elől legelő, hátul rét, másfél holdat tönkretettek a vaddisznók. A hatalmas, mély túrásokban három év, mire visszaő a fű.